

5. domače branje

ALBERT CAMUS **TUJEC**

Tujec, eden izmed najpomembnejših romanov Alberta Camusa, je po izidu leta 1942 veliko pripomogel k prištevanju tega alžirskega pisatelja k eksistencializmu. Prešel je na problematiko obstoja posameznika kot končnega bitja, skozi katerega odpira svet ter opisuje njegov odnos do smrti, življenja in njegovega smisla nasploh. Pisatelj v romanu opisuje življenje mladega francoskega uradnika v Alžiru. Delo zaokrožuje celotno življenje glavne osebe Meursaulta, njegovo smrt ter se pogloblja v odkrivanju njegove nenavadne osebnosti. V Tujcu nam Camus na drugačen način opisuje razmerje med človekom in svetom, ta pa je po njegovi miselnosti nekaj absurdnega. Vse to pa vodi v popolno neujemanje človeškega uma in razuma, ter okoljem v katerem je ujet. Kot ideal tak človek postavi nekaj neizmišljenega, trdnega, nekaj, kar ne daje lažnivega upanja. Knjiga po prvih nekaj prebranih straneh name ni naredila večjega vtisa. Nisem vedel, kako lahko prav ta knjiga ob tako trivialni in vsakdanji vsebini spada v sam vrh svetovne književnosti. Ščasoma pa sem opazil tisto, kar naredi ta roman tako posebnega. Spoznamo Mersaulta, ki se popolnoma razlikuje od vseh doslej poznanih glavnih junakov. Večinoma ima vodilni lik vsake knjige natančno določene ideale, cilje, namere, ter osnovno življenjsko vodilo, kar pa v našem primeru ne moremo trditi. Kot junak je izredno pasiven, ter živi po načelu, da na svojo usodo nima vpliva in se mu bo zgodilo tisto, kar mu je bilo namenjeno. Povečini bralca take nezanimive in neodločene osebnosti odvrtaajo, vendar pa Camus prav mojstrsko predstavi glavni lik, da se nam prikupi na svoj, drugačen način. Že v prvem poglavju spoznamo njegovo drugačnost. Le-ta se izkaže ob neizkazovanju prav nobenih čustev ob materini smrti. Njegova otopelost je neverjetna in tako za takratne kot današnje razmere nedopustljiva. Vseeno mu je čisto za vse. Tudi ko se zaplete v ljubezensko razmerje z Marijo, tudi to ni bilo nobeno ljubezensko razmerje. Bil mu je vseeno, ali je ali ni. To jasno izkaže tudi z izjavo, da se na Marijino pobudo lahko poročita, čeprav je ne ljubi, češ da poroka tako ali tako ničesar ne pomeni.

Človek brez idealov in ciljev, kot spoznamo, pa je lahko tudi nevaren človek. Prav to pripelje njegovo enolično, dolgočasno in mnogo preveč flegmatično življenje do popolnega preobrata. Meni nič, tebi nič ubije nekega človeka, ki ga sploh ne pozna. Spet brez razloga. Pomaga prijatelju, ki v bistvu sploh ni

njegov prijatelj, na način, za katerega ga ta sploh ni prosil. To postane že prav strašljivo. Še najbolj žalosten, hkrati pa tudi komičen del pa je drugi del romana, ki se dogaja v ječi in na sodišču. Prav vseeno mu je če ga obsodijo, če umre, če mora mesece preživeti v temnici, če ne sme prižgati svoje priljubljene cigarete,... saj kot pravi, se človek na vse navadi. No, on se je navadil na izredno velike spremembe... Po njegovem mišljenju je vseeno, kdaj umre, saj ga nihče ne bo pogrešal, na svetu pa se zaradi njegove smrti ne bo ničesar spremenilo. Pove tudi, da je vseeno ali umre zdaj ali čez 40 let, saj bo konec koncu vse isto - umiral bo zmeraj on. Svoje misli na mogočo odrešitev enostavno zatre, saj se vda v usodo. Bralec si izoblikuje lik, ki je v popolni kontradikciji z vsemi drugimi glavnimi liki literarnih del, saj nima nikakršnih značilnosti junaka. Vsa ta njegova filozofija pripelje do konca, ki pa ga bralec že lahko kaj kmalu predvidi - v smrt z obglavljenjem. Četudi predvidljiv konec pa v nas zapusti močan vtis. Še dolgo razmišljamo o delu samem, še najbolj pa o osebnosti Mersaultu. Po poglobljanju kaj kmalu pridemo do zapreke: Ali lahko pri Mersaultu sploh govorimo o osebnosti? Ali Mersault sploh ima razvito osebnost? Bližji pogled nam razkrije, da je nima, saj v svojem življenju ni naredil prav ničesar za razvoj le-te. Ob zaključku lahko povzamemo to ugotovitev z miselnostjo prav tega glavnega junaka: »Saj je vseeno, izhoda tako ali tako ni - smo kar nam je namenjeno in živimo kot nam je namenila usoda, mi ničesar ne moremo spremeniti.«